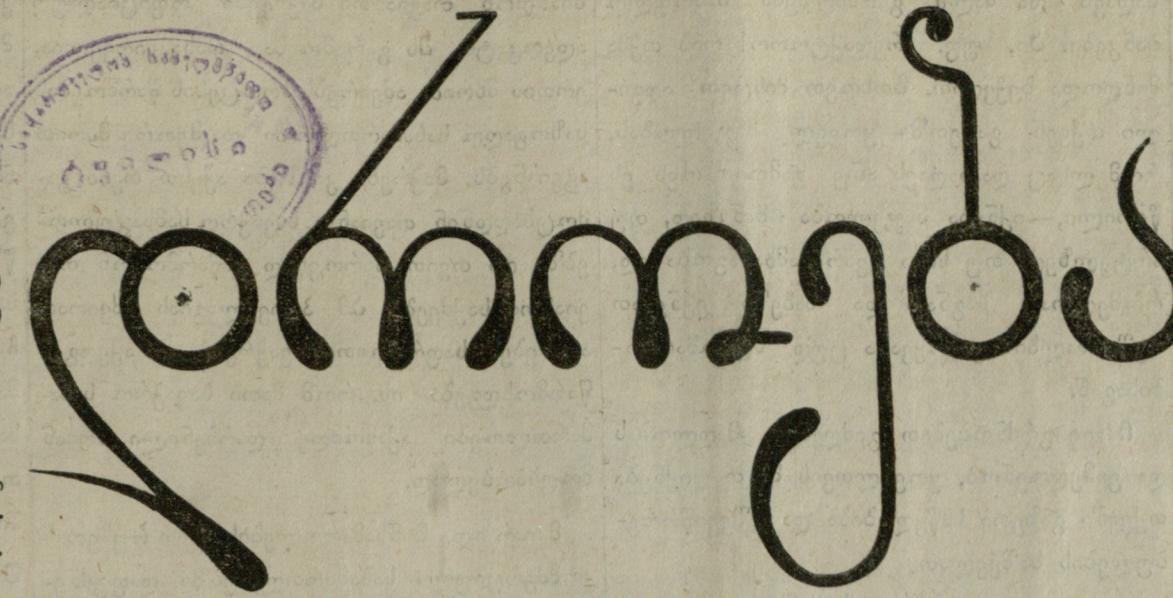

განვითის ფასი

გაცავის	გვეგვის.
ათის წლის — 6 კ. კა. 5 ავ. კა.	5 ავ. კა.
ნებარის წლის — 3 " 2 " 50	
სასი თვის — 1 " 75 1 " 50	
მისი თვის — " 60 " 50	
ცალკე წლის — " 12 " 10	

1860 დღე 160, „დარებაზი“,
დაბეჭდით, მიიღება სხვა-და-სხვა ენერგე. უასი
გარეულებრივის ასობით, სტრიქო-
ნი 4 კა. და ას-მთავრულ გათ—ასახ 1/4 კა.

საკოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

შელიჯალი გარე

გ 6 ა რ ს ი

საკართველო: მიზიულებისათვის
ფულების შემწირებებს, — ფინანს ამბები.—
წერილი რედაქტორთან. — რამდენიმე სიტყვა
კამერაციულ სასამართლოზე — „დროე-
ბის“ კორექსპონდენცია: მუთასილამ, —
ვლადიკავკაზიდამ. — რუსთი: შეტილი
ამბები. — უცხ კ კ ე ც ნ ე ბ ი ი ს : საფრანგეთი, —
პარიზიდამ („დროების“ კორექსი), — ინგლისი. —
რამდენიმე სიტყვა შო—ლი ბ—ნის კორ-
ესპონდენციის შესახებ. — ნარევი—ბიბ-
ლოგრაფიული განცხადება.

საქართველო

მიზიულებისათვის ფულების

უმარისებების

ამ უკანასკნელ დროს დამშეული მიზი-
ულების საუცხო ამბები მოგვდის. სხვათ
მიზის იშერებან, რომ ქერი წელს ძალიან
მომართ მოვიდათ და სხვა ნამუშევრის მი-
ზავლაც კარგს მოველით, და საზოგადო
მოსული ცნობებით მიზის ძალიან მიზ-
იზიების მცხოვრებლები ისეთი გაჭირებულ
მდგრადი გარების აღნის, როგორც ამ
რამდენიმე თვის წინეთ იუნენ, რომ ამ
გარეშე შემწეობა ეხლა თოთქმის აღარ ეჭ-
რებათ.

ამის გამო, „დარების“ რედაქტია თავის
ელექტრულებად სოფლის გამოცხადოს, რომ
დღის დღიდან დამშეული მიზიულებისა-
თვის „ხელის-მოწერა რედაქტია“ მოისაბა. მაგრამ ჩენ გვინდა მოველაპარაკოთ შემ-
წირელებს ამ საქმის მეორე მხარეზე.

თუ მც მართლია, რომ ამ ემად ქიზიეს
გარეშე დახმარება თოთქმის აღარ სკირია,
მაგრამ, ვინც ამ მართლია მდგრადი რებას და
მცხოვრებლების გაჭირებას იცნობს, ის და-
გვერთება, რომ იმ რამდენიმე ასი მანე-
ტი, რომელიც საზოგადოებაში და ხაზინაში
შემცირი და მონაცემი მიზის აღარ ეჭ-
რებათ ამათი ფულების მოხმარებაში, თუ
არა სამუდაში და მოიდგამენ სულის
მართლია მართლია და განახლებაში.

მაგრამ გარე გვინდა მოველაპარაკოთ შემ-
წირელებს ამ საქმის მეორე მხარეზე.
თუ მც მართლია, რომ ამ ემად ქიზიეს
გარეშე დახმარება თოთქმის აღარ სკირია,
მაგრამ, ვინც ამ მართლია მდგრადი რებას და
მცხოვრებლების გაჭირებას იცნობს, ის და-
გვერთება, რომ იმ რამდენიმე ასი მანე-
ტი, რომელიც საზოგადოებაში და ხაზინაში
შემცირი და მონაცემი მიზის აღარ ეჭ-
რებათ ამათი ფულების მოხმარებაში, თუ
არა სამუდაში და მოიდგამენ სულის
მართლია მართლია და განახლებაში.

3 მა., ანტ. ჯაყელმა, ვას. პეტრიაშვილმა,

ეს. დემბაძემ, ან. ლემაძემ, ზრ. ჯაყელმა.

პატ. თავისულმა, ს. პარაბეგოვმა, მაქს.

აბულაძემ, მაქს. ჭილაძემ, მასარ ნაკაშიძემ,

პარ. მალნდარაშვილმა, გ. ლოლობერიძემ

და გ. ლორთქიფანიძემ—თითო მანეთი.

მაშა სადამე „დროების“ რედაქტორი.

აში მოგრავდა ხუთას სამოცდა

ათი მანეთი და შვილი შაური

(570 მა. და 35 კა.)

**

შეტაის ბანკის საქმე, როგორც ისმის,

მომავალ კეირაში უნდა გადაწყდეს. ამბობენ,

რომ ამ კეირის განმავლობაში უნდა გათავე-

ბულიყო იმის განხილვა, თუ ვის აქეს კენ-

ძის უფლება და ეს არა, და უნდა მოვარიჩიათ

ამის განხილვას თოთქმის არც კი სჭირია

ფულები, თუ ამ საქმეს ენმებ ათავებინებს

სოფელს; სოფელს უფლებობაც უსერმია-

თაც კარგათ შეუძლია პურის მაღაზია გახ-

სნას თავისთვის. მაგრამ სასოფლო ბანკის

განხილვა კარგი გახსნილი განვილობა.

**

უფ. გ. ტერაქოფოვი შემდეგ ამბავს გვწერს

გორიდმა:

“დარსულს წელს გაცნობე თქვენ მკათხვე-

ლებს, როთოც გათავდა საქმე თ. გ. მრისთა-

ვა, უფ. მდღელს ტერაქოფონოვა, სოფ.

ხილისთავის საზოგადოებასა და გორელებს

ვარის—საგუბრებელი წელნაწერი წიგნები იპოვება; თუ

საჭიროა, შეგვატყობინეთ და თქვენს რე-

დაქციაში გამოვევზანითო.” რაღა თქმა უნდა,

რომ ჩენ დადის სიმოვნებით მიეღილ ყო-

ველ ძელ ხელნაწერ ქართულ წიგნებს და

გარდაცხადებით მცოდნე კაცებს, რომელნც

უძველია გამოიყენები იმათა...

**

ამ თეს 30-დამ მოისპონა ჩენში ძელი

კალალის ფულების მიღება; ამის გმო უ-

ჩენ უკეთება, ესაც ამისთანა ძელი ქადა-

ლი ფულები აქეს, მალე გაცალოს ისინი

ახალ ბილეთებზე ბანკებში, ანუ ხაზინაში,

თორემ ტყულა უბრალო და თართა

აპელიციის წესით გადიტანეს ეს საქმე

თვილისის ლექის სასამართლოში.

**

დღეს 22-ს მისის განიჩინა ეს საქმე ზორ-

გი თვილისის ლექის სასამართლოს დროე-

ბით განკუთღება, არ რათა მხარე განაცხადა

და მის ფულები უნდა გადაწყდეს. მანეთი

მართლის გადაწყვეტილებაშე და მოსა-

მართლის გადა

ମାଲିତାପ୍ର ଏହି ଫଳିଦାମ ଲାଇନିଶ୍ଚେଦା ଫାଲକ୍ୟ
ନିଶ୍ଚେଦକିରଣୀ (ଶ୍ଵେତମ୍ବେଦଵେଣୀ) ପ୍ରସ୍ତର ଶ୍ଵେତ-
ଲ୍ଲବ୍ଧିସତ୍ୱିରୀ, ରୂପେଲିନ୍ଦ୍ରିୟ „ଦୁଃଖଶାଶ୍ଵର ମାରତନ୍ତ୍ର-
ମାଦିଲ୍ଲବ୍ଦେଶ୍ଵରୀ ଜ୍ଞାନୀକୁଳାନନ୍ଦିରୀ ବାଲମାର୍ଗିନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରୀ
ଶାଶ୍ଵରାଦିନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରୀ“ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ ବାର୍ଣ୍ଣିତାନ୍ତ୍ରିକ-
କ୍ଷେତ୍ରରୀରୀ କ୍ଷେତ୍ରମି ନିର୍ଦ୍ଦେଶା ଶର୍ମିତାନ୍ତ୍ରିକ-
ଶା ଲା ଅନ୍ତର୍ବାହିତରୀ ତଥା ଗ୍ରହିତରୀ ବାସନ୍ତରୀ
ଶ୍ଵେତଲ୍ଲବ୍ଦିରୀ ଗାନ୍ଧିନ୍ଦ୍ରେଶ୍ଵରୀ.

ამბობენ, რომ ამ თვეში ჩვენი რკინის
გზა სურამის ქედზელაც დაიწყებს სიარულ-
საო.

მოს რესულს გაზეში სწერენ, რომ სპარ-
სეთის შაჰი, რომელიც ეხლა ბერლინიდამ
ლონდონში გაემგზავრა, როდესაც უკან
დაბრუნდება, უოთით წამოვა და თფილისში
გამოიყლისო.

၁၇၆၀၉၂ ၁၇၁၈၁၆၁၃၁၂၁၅

“შფ. რედაქტორო! ზუღლითადი მადლობის
ლირსნი არიან ის კეთილნი გვამნი, რომელ-
თაც შემწეობა მისცეს დამშეულ ქიზიყე-
ლებს. ღმერთმა არიდოს, არამც თუ კაცი,
თვით ყოველი ცხოველიც შიმშილსა. შესა-
ზარი სანახავია დამშეულის ნახე! იმაზედ
სასტიკი და ხანგრძლივი სასჯელი, მგონია,
აღარ უნდა იყოს რა. მივცეთ დავიწყებას
ეს სენი და მიემართოთ კალამი მომავალი-
საკენ, ეგების, როგორმე და რითმე ეშვე-
ლებოდეს საწყლებს.

რადგანაც შიმშილს ბოლო მოედო და
მოსავალიც მოსწრებულია, ამისგამო წარ-
მოესთქვემ ზოგიერთ აზრს შესახებ იმ მოგ-
როვილ ფულებისა, რომელიც ჯერ არ და-
რიგებიათ და თქვენს რედაქტირი არის.
შეელამ გადგეს, რომ არამცუ მარტო ქი-
ზიყელები, თვით მთელი საქართველოს სო-
ფლის ხალხი დაწიოკებული, დარბეული
და ხელცარიელნი არიან მოეალებისაგან,
რომელნიც უღმიერთოთ, უსეინილისოთ და
მამა-სისხლის სარგებლით ასესხებენ ფულებს.
პაჭარი, რომელსაც ჯაგისა და კურდლისა
ეშინოდა და ვაზი თვალითაც არ ენახა,
დღეს რამდენიმე ზერების (დიდი ვენახის)
ატრიონია და საღილს ვერ მიირთმევს, თუ
მცელი და ხოხობი არა აქვს

სამზღვარ გარეთ, თუ რუსეთში კარგა ხა-
ნია შეისწავლეს შეეწროებული ცხოვრება
მუშა-ხალხისა და ცდილობენ შეეწიონ: ზო-
გან ბანკს უხსნიან მათისავე ფულით, ზოგან
რტელებს ადგენენ მათივე ნაღვაწით და
ხეა და სხვა ამხანგობას უმართავენ. ჩექეს
ლიტერატურაში არის ლაპარაკი სასოფლო
ანკების დარსებაზედ და ვგონებ, ეგ დარ-
ომილი ფული დამშეულებისა კარგ საფუძ-
ლათ იქნება შიზიყის ბანკისათვის, მანამდინ
ამოიძებნებოდეს სხვა წყაროებიც. მინაბ პრო-
ეტი შედგებოდეს, ანუ სხვა რაიმე მათივე
ეთილი საქმისათვის გადიდებოდეს, ეგ ფუ-
ლი იყოს რომელსამე ბანკში სასარგებლოო.

თუ წარმოედგენთ რუსეთის სოფლების
ანკების დაარსებას, მეროპის მუშა-ხალხის
რომობით დაარსებულ კაპიტალებს, რო-
ელნიც ამ ქამათ მიღლიონებით აწარმოე-
ენ, და მოვაგონებთ ჩრდილოეთ პატივის
ტოლვილებას საზოგადო გაუმჯობესობისა-
ვის და წარმატებისათვის, ჩემ აზრს წინა
დარ აუდგება რა. უფრო მისთვინ ვამბობ,
ომ მაგ ფულით, უნებლივთ შეიძლება დაწ-
ობა ბანკისა და სამაგალითო იქნება რო-
ორც ურთიერთის შემწეობით დაარსებუ-
ლი, აგრეთვე უკიდესია, მიმბაველობას დაჭ-

აადავს და მალე გახშირდება სასოფლო
ანკები. აი, უფ. რედაქტორო! რის თქმა-
ძინდოდა ბეჭედით. ზოთოვთ მისცემ აღგი-
ლი თქვენ გაზეთში ყოველ მსჯელობას,
რომელსაც დაპატავს ანუ გამოითხოვს 'ეს
შერილი,—იქნება მსჯელობა ბანკზედ, თუ
რტელზედ, თუ სხვა გვარ ამხანავობაზედ,
რომელთაც საენათ და სახეში ექნებათ
შეშა ხალხის გამოყვანა ცუდ მდგომარეო-
ბისაგან.

Ոմաց զհմճնօնեցնոտ զովունուն մագլուծած
և զոմիգլունուն, պաշտառուն թիւաւ ոյնցիւն
ոյնցուն բանցուն սանցուն քայլեցնուս և Շեցունից-
ուլուն սանցուն սանցունաւ.

სტ. გამრეკელი.

ନୂରାଜନୀଙ୍କ ଲେଖଣି

კომენტირება სასამართლოზე

ზასულ კვირეებში თფილისის სამოქალა-
ო სამართველოში იყო ჩამდენიმე სხდომა,
ორმელზედაც გაცხარებული ბაასი და შვეე-
ლობა ჰქონდათ სხეათა შორის იმაზე, რომ
ანწესდეს თფილისში კომმერციული სასა-
ართლო, ისეთივე როგორიც არსებობდა აქ
თანა სამსაჯულო რეფორმის შემოლებამ-
ინ. შეთავრეს მიზეზად, რომლის გამოც
ურრთ თფილისის ვაჭრებს ხელახლავ გან-

ესება ზემოხსენებული სასამართლოსა, მო-
კავთ მათ ორი შემდგომი გარემოება.
ირველი მდგომარეობს იმაში, რომ მათი
ივაჭრო საქმეები მეტის-მეტად დაგვიანებით
არმოებენ და წყდებიან ახლანდელ საზოგა-
ო სამსაჯულო სასამართლოებში. მეორე
ზეზად ის მოჰყავთ, რომ საზოგადო სასა-
რთლოების მსაჯულნი — იურისტები — არ
ჩიანო, ვითომც, საკმაოდ გაცნობილნი ვა-
რობის ჩვეულებებთან, აღვბ-მიცემის ანგა-
შებთან და სხვა იმ განსაკუთრებით თვი-
ბებთან, რომლითაც განირჩევიან საფრთ

ქმები და რომლის ცოდნა საჭიროა მსა-
ულებისათვის იმ საქმების საფუძვლიანად
ნასახილველად და გარდასაწყვეტად.
ამ მიზეზებს თუ უკა ერთის შეხედვით რა-
დენიმე საფუძვლიანობა აქვთ, მაგრამ
ინც ისინი არ არიან იმოდენათ ძრიელნი
• იურიდიკულად დაურღვეველნი, რომ მათ

ომ ხელახლავ დაარსდეს 01ფილისში ის
ნწესებულება, რომელიც ერთხელვე შეიქნა-
კით მმართებლობისგან გაუქმებული, თვი-
უკარგისებლობის გამო. პომერციული

ამართლოს განვითარება, ჩვენის ვარობით, ამ ძეგლების მში აუცილებელს საჭიროებას, ამ ის მოსაზრებანი, რომლებზედაც ვაუქნებთ ჩვენ ამ ჰაზრს:

პირველად. დასაცლეთ მერობის სახელ-იუკებში თან-და-თან ურცელდება ჰაზრი, დან-და-თან გრძნობენ საგაჭრო სასამართლო-ის გაუქმების საჭიროებას, რადგან ძევლად, ცეიანთ განწევების დროს, იყვნენ გამოწვეულ-მხოლოდ დროებით და წმინდა აღვილო-ივ პირობებისგან; ასე რომ ამჟამად ინ-ის მში და ჰოლანდიაში, ამ ორს ხელოვ-ბით და ფრინვით მდიდარს და დაწინაუ-

ბულს სახელმწიფოში, უკვე აღარ არსებონ სპეციალური საგაჭრო სასამართლოები, საფრანგეთში, მართალია, თუმცა კიდევ სებობს, მაგრამ ამის მიზეზი ის გარემოება ის, რომ საგაჭრო სასამართლოები განცილებულნი არიან იმ ზედმოქმედებაზე, რომელიც აქვს აღვოკატურას საგადო სამოქალაქო საქმეების მსაჯულებაზე: სამოქალაქო საქმეების საწარმოებები თვით მომჩინეან-მოპასუხეს არ შეუძლიანთ თვითონვე აწარმოეონ თავიანთი მე, ისინი ვალდებულნი არიან უკველად

მიანდონ თავიანთი საქმეები ოფიციალურ
აღოვკატს. მს გარემოება, რასაკვირველია,
ერთის მხრით აძირებს პროცესის წარმოებას
საზოგადო სასამართლოში და მეორე მხრით
ავეთანებს. ვაჭრებს კი ნება იქნით ოვით გა-
მოცხადდნენ თავიანთ საეჭრო სამსაჯულო-
ებში და ოვით პიროვნად აწარმოეონ თ-
ევიანთი საქმეები. ამ პრივილეგიას ძეირათ
აფასებენ საფრანგეთის ვაჭრები, და აქედგან
წარმოსდგება ის, რომ მათი საეჭრო სასა-
მართლოები აქამომდე დარჩენილი არიან
მოუსპობელად.

მე შემეძლო მომეუვანა მრავალი სხეა საბუ-
ა, ამ ჩემის აზრის სასარგებლოდ, მაგრამ
იყრობ, ნათქვამიც საჭმაო უნდა იქნეს
ითხველის დასარწმუნებელად ამაში, რომ
ამერციული სასამართლო ამ ფამად მფი-

Հայոց առ Մեծագոյն արայութահ ահսցիտ և
փորոշեալ զաքրածիսաւցուն. Իւպ Մեյքեա մի
եցիցեալ, հռմելուապ ձանից մատնու սուրբո-
ւ Կըմուեսենցիւլու սասամարտլուս ցաեսնուս,
մուս քածրուտ, յս Մեյօլու գայմակուցուլոց
մջացմուս յանուն-մջացելունուտուն Նորմուա:
յուլուսուս մոցաքրեւա Մեյսկունու մի հցուգ-
ցու առաս սամաս մանցուցան, հռմելուապ
մմերկույլու սասամարտլուս ցասաեսնցլաւ
մնացյան, առ առասու մանցու Շըլութաւ մու դա-
մնուն մի პորունուտ, հռմ մարտցելունամ
սնաս Ռոյլուսուս ռալյուս սասամարտլունու

კომმერციული განყოფილობის მოწინააღმდეგ მართლობისა, სწორედ ისე, როგორც ამ უამაღ
არის სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო
საქმეთა განყოფილებანი, რომელშიაც გა-
ნირჩევიან და გარდაწყდებიან მხოლოდ სა-
ვაჭრო საქმეები. მს ზომა საგაჭრო საქმეების
წარმოებას სკმაოდ დააჩქარებს. ამასთანავე
საჭიროა, რომ თვილისის ვაჭრებში ამოირ-
ჩეოდნენ და დაინიშნებოდნენ რამდენიმე
მაგ. ოცდა ოთხი პირი, რომელნიც არიან
სკმაოდ გაცნობილნი და დახელოვნებულნი
თავიანთ აღგა-მიცემის ანგარიშებში, ვაჭრო-
ბის ჩეეულებაში. მს „საგაჭრო ექსპერტები“,
უნდა იქნენ არჩეულნი დროებით, ორი ანუ
სამი წლით. როცა ეს კომმერციული განყო-
ფილება პლოვებს განსაკუთრებით საჭიროებად
ახსნას ანუ განმარტოს რომელიმე საგაჭრო
ცილობა და გარემოება, რომელიც თხოუ-
ლობს სპეციალურ ცოდნას ვაჭრობის ე-
თარებაში, მაშინ მოუწოდებს მათ რიგით
ამ-სამს თავის სხდომაში, როგორც ექსპერ-
ტებს, და მათ ახსნას და განმარტებას საცილო
ააგანზედ მიიღებს მხედველობაში საქმის გ-
დაწყვეტის დროს.

ამ გვარი ზემობის დაწესებით, ჩვენი ჰაზ-
ით, რამდენიმედ დაკმაყოფილდება ფრიად
ოსაწონარი სურვილი თფილის მოვაჭრე-
ა შესახებ მისა, რომ სავაჭრო საქმეები
ათი წყდებოდნენ სიჩარით და სამართ-
ლიანად.

“დოკუმენტის” პორტატივული დანართი

ქუთაისი, 2 ივნისს.

ჭარსულ წერილში გწერდით, რომ ბულ-
არი ჯერ კიდევ არ აესილა მოკენჭე ხალ-
ით, მეოქი. მას შამდევ ორი კვირა გაეიდა
ა ჩეენს „სალაყბოზე“, ტევა აღარ არის.
რავალნი პირნი ამომრჩეველთაგანი არც ახ-
რა შეკრებილან და ისმის, რომ ამდენი მო-
ნენჭების შეყრაც ძალიან გაძნელდა; უმ-
არესი მიზეზი ამისა ამას წინეთაც შეგატ-
ობინეთ, თუმცა ერთმა ჩემმა კარგმა ნაც-
ობმა ყურში გუშინაწინ კი ჩამიჩურჩულა;
შე დალოცებილის შეილო, ახჩაში აღარა
უავის და სადილები გაღმა და გამოღმა
დიმინდელიეთ აღარავინ გაშალაო!

უეზდების კრებები კიდევ გათავლა; მაგ-
ან რა მოგწეროთ იმათ მოქმედებაზე? მძი-
ა, ძალიან მძიმეა კორრესპონდენტის ვალ-
ებულება! ნუ თუ მოგწეროთ უადგილო
ა მოუფიქრებელ ლაპარაკზე ამ კრებებში?
უ თუ საინტერესო იქნება თქვენთვის, რომ
ითმა ღილებულმა თავაღმა წარმოსთქვა, რომ
იყებას კანონის ახსნის და სჯის ნება არ აქვსო,
ამ ერთმა წარმომელმა წარმოსთქვა,
თქვენი ნაჩალნიკი ვარო? ნუ თუ საინ-
ტერესო იქნება თქვენთვის შეიტყოთ, რომ
იდესაც კანონისამებრ მცირე მემამულეე-
ა ადგილ-მამულის შეერთება მოინდომეს,
ამოითქვა ხეპრული, კანონის წინააღმდე-
ჰაზრი, რომ „აპა რამდენი მანეთის პატ-
ონი კაცი შემოიშობაო და აგრეთვე, რომ
ითმა მაღლად მდგომმა, რომელსაც „ჭკვის
აქეს გავარდნილია, „სამი აზრი წარმოსთქვა
თ და იმავე საგანზე: ერთი მსხეილ-მსხეილ
მშერაზებისათვის, მეორე მცირე მებატო-
ებისთვის და მესამე თავისი საკუთარი და-
ლოვებულ პირებისათვის? პრა, კალაში ხელ-
შიგარდება ამისთანა ამბების მოსაწერად..;

